

Mine Omrani
mine.omrani@varmdo.se
08- 570 474 61
Miljöinspektör

Tjänsteskrivelse

GUSTAVSBERG 1:7 : Förslag till beslut om föreläggande att förhindra förorening samt inkomma med provtagningsplan

Förslag till beslut

Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslås besluta att förelägga Villeroy & Boch Gustavsberg AB (org. nr. 556441-9918) att

1. vidta åtgärder så att lakvatten från den del av verksamhetens lakvattenledning som går under Idrottsvägen på fastigheten Gustavsberg 1:7 inte förorenar omkringliggande mark och vatten, se översiktskarta. Åtgärderna ska vara utförda senast två månader från det att bolaget delgetts detta beslut.
2. till bygg- och miljöavdelningen Värmdö kommun redovisa genomförda åtgärder enligt punkt 1 senast två månader från det att bolaget delgetts detta beslut.
3. till bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden vid Värmdö kommun inkomma med en provtagningsplan avseende markområden intill läckaget vid Idrottsvägen senast tre månader från det att bolaget delgetts detta beslut. Provtagningsplanen ska även innehålla lämpliga parametrar att provta.
4. beslutet gäller omedelbart även om det överklagas.

Stöd för beslut

Beslutet fattas med stöd av 2 kap. 1, 2, 3, 7 §, 26 kap. 1, 9, 19, 21, 22, 26 § miljöbalken (1998:808).

Beslutsunderlag

Översiktskarta daterad 2018-01-12
Miljöredovisning inkommen 2018-03-15

Ärendet

Föreläggande att förhindra förorening från lakvattenledning samt inkomma med provtagningsplan för omkringliggande mark.

Bakgrund

Historik

Tippning på Ekbackens deponi har åtminstone skett sedan 1940-talet och var ursprungligen en hushållsdeponi. Från mitten av 1960-talet har Villeroy & Boch Gustavsberg AB (vidare *V&B*) använt deponin för avfall från den egna verksamheten, bland annat har slam från fabriken reningsverk, porslinskross samt gips och keramiska brännhjälpmedel deponerats. Det lakvatten som uppkommer i deponin leds bort i en ledning som är ca 900 m lång. Lakvattenledningen har sitt utlopp i ett dike som i sin tur ansluter till Farstaviken. I nuläget utförs ingen rening av lakvattnet, det ska dock upprättas rening av lakvattnet senast år 2019 enligt bygg-, miljö- och hälsoskyddsmyndens beslut BMH 2161 expedierat 2016-06-01.

Tillsynsärendet

I början av 2018 uppmärksammades bygg- och miljöavdelningen på att en del av lakvattenledningen som är anlagd under Idrottsvägen hade gått sönder. Det är gropar i vägen där lakvatten trycks upp vid höga flöden, se fotografier i bilaga 1. Bygg- och miljöavdelningen hade kontakt med V&B 2017-01-11 samt 2018-01-12, de inkom då med åtgärdsplan där de avsåg att reparera ledningen och ersätta nuvarande rör med ett mer beständigt i plast samt en översiktskarta via e-post, se beslutsunderlag samt bilaga 2.

V&B meddelade bygg- och miljöavdelningen via telefon 2018-02-15 samt via e-post 2018-02-16 att de inte längre avsåg att reparera ledningen som de tidigare meddelat. Detta på grund av att de inte hittat något avtal med information om vem som är ansvarig för underhållet av ledningen samt att de anser att ledningen gått sönder på grund av yttre omständigheter.

Ett yttrande inkom via e-post 2018-02-23. V&B anser i utlåtandet att den del av ledningen som behöver repareras inte tillhör V&B. Deras uppfattning är att den delen av ledningen är anlagd av JM AB (vidare *JM*). Ledningen belastas enligt V&B även med dagvatten från omkringliggande markområden. V&B anser att det inte är den egna verksamheten som orsakat läckaget och anser sig därför inte ha ansvaret för att reparera ledningen. Se bilaga 3 för det fullständiga utlåtandet. Yttrandet från V&B vidarebefordrades till JM för eventuella synpunkter. Svar inkom från Stefan Mölleberg, JM, 2018-02-26:

"JM har inte anlagt någon ledning, I vår värld är denna lakvattenledning anlagd av verksamhetsutövaren som är V&B, och även har ansvaret som sådan. Dagvattnet skall inte gå i denna, utan den skall gå i det öppna krossade diket väster om idrottsvägen som kommun har ett servitut på, för luftnina av dagvattnet. V&B har öppnat upp en kupolsil aldeles intill tippet och leder numer ner både giftig lakvatten, ytvatten och dagvatten från

tippen ner i denna ledning. Enl. Detaljplanen för ekobacken ,så fick man inte göra detta, då dimensionen var för klen. Detta är orsaken till att ledningen sprungit läck enl. min uppfattning. Att man inte fick ordning på ansvaret när man tog bort GA :1 är olyckligt. Men det är väl nästa kommande fråga."

Ett platsbesök utfördes på förfrågan av V&B 2018-03-22 med representant från V&B samt miljöinspektör från bygg- och miljöavdelningen. Under inspektionen visade representanten två kupolbrunnar samt en kulvert där dagvatten från omkringliggande fastigheter går ner i lakvattenledningen. Det har dock inte filmats i kulverten så det är inte fastställt att dagvatten tar sig in i ledningen den vägen, men representanten bedömer det som mycket sannolikt. Enligt representanten finns det inget avtal där det är fastställt vem som är ansvarig för underhållet av ledningen.

Kommunicering

V&B blev informerade om att bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden ser dem som ansvarig verksamhetsutövare för lakvattenledningen via e-post 2018-02-20. Vid platsbesöket som utfördes 2018-03-22 meddelades deras representant muntligt om att ett föreläggande om att åtgärda ledningen kommer att fattas. Svar på den muntliga kommunikeringen inkom via e-post 2018-03-28. V&B hänvisade då till sitt yttrande som inkommit 2018-02-23. Tjänsteskrivelsen skickades ut 2018-04-17. V&B inkom med synpunkter på tjänsteskrivelsen 2018-04-23 vilka hänvisade till hur fastigheterna i området ursprungligen sett ut och hur olika bolag köpt olika delar av fastigheterna, se bilaga 4 för det fullständiga utlåtandet. De anser att JM är ägare av ledningen och att JM är ansvariga då de äger fastigheten där ledningen ligger och där läckaget sker.

Bygg- och miljöavdelningens bedömning

Bygg- och miljöavdelningen bedömer att V&B enligt miljöbalken (1998:808) (vidare *miljöbalken*) är verksamhetsutövare över lakvattenledningen och därför är ansvarig för det utgående vattnet och föroreningar som kan uppkomma av det pågående läckaget. Ledningen är ursprungligen anlagd för att föra bort lakvatten från deponin vilken V&B är verksamhetsutövare för. V&B har inkommit med flertalet analysrapporter och miljöredovisningar till bygg- och miljöavdelningen och i lakvattnet finns ett antal föroreningar som är vanliga i samband med keramisk industri, t.ex. bly och zink. Se beslutsunderlag för fullständig miljöredovisning för år 2017.

V&B hänvisar i sitt yttrande till olika fastighetsrättsliga anledningar till att de är fel adressat för föreläggandet. Bygg- och miljöavdelningen anser dock att de är rätt adressat då ledningen är anlagd för att omhänderta lakvatten från deras verksamhet. Ingen av parterna vet när dagvatten eventuellt kopplats på lakvattenledningen, den är således inte anlagd för något annat syfte än att leda lakvatten till recipienten.

I detta fall har föreläggandet riktats mot den verksamhetsutövare som i första hand har den faktiska och rättsliga möjligheten att utföra åtgärder (se dom från mark- och miljööverdomstolen M 10932-12 samt M 975-13). Bygg- och miljöavdelningen bedömer att V&B är den verksamhetsutövaren som har inflytande över verksamheten och har möjlighet att utföra de åtgärder som anges i

föreläggandet. För att kunna utföra reparationsarbeten måste flödet i ledningen temporärt stoppas och samlas upp eller liknande, vilket V&B har möjlighet att göra inom sin verksamhet.

Enligt de allmänna hänsynsreglerna (2 kap miljöbalken) ska verksamhetsutövaren utföra de skyddsåtgärder som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Försiktighetsmått ska vidtas så snart det finns skäl att anta att verksamheten kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. De krav som ställs får inte vara orimliga att utföra och kostnaden ska även jämföras mot åtgärderna. Bygg- och miljöavdelningen bedömer att föreläggandet om åtgärder är rimligt att uppfylla och nödvändiga på grund av risken för att omkringliggande mark förorenas. V&B har tidigare inkommit med åtgärdsplan och översiktskarta där de angett att de ska reparera lakvattenledningen, men har möjlighet att inkomma med nytt åtgärdsförslag. Detta ska dock ha likvärdig effekt för miljön som den föreslagna reparationen. Bygg- och miljöavdelningen bedömer att åtgärderna rimligen ska vara färdigställda två månader efter beslutet vunnit laga kraft, detta för att stoppa det pågående läckaget så snabbt som möjligt och minska miljöpåverkan i området.

Det kan redan ha uppstått föroreningar i omkringliggande mark, därför bedöms det även rimligt att begära en provtagningsplan av verksamhetsutövaren. Detta för att ha som underlag för sanering av mark som kan ha förorenats av läckaget. Bygg- och miljöavdelningen har medvetet inte angett exakt var provtagningen ska utföras då verksamhetsutövaren själv ska bedöma var i området läckaget har skett och därmed var det är lämpligt att provta, samt vilka parametrar som är lämpliga. Detta enligt 26 kap 19, 21-22 § miljöbalken.

Bygg- och miljöavdelningen bedömer att det i förekommande fall är nödvändigt att beslutet gäller även om det överklagas enligt 26 kap 26 § miljöbalken. Enligt förarbetena till miljöbalken bör omedelbar verkställighet enligt 26 kap. 26 § miljöbalken generellt inte användas när föreläggandet är grundat på de allmänna hänsynsreglerna (2 kap miljöbalken). Dock bedömer bygg- och miljöavdelningen att det är tillämpligt i detta fall då det sannolikt skulle innebära skador på miljön om beslutet inte omedelbart efterföljs. I dom med målnummer M 59-17, meddelad 2017-02-10 av Mark- och miljödomstolen i Växjö, upphävde domstolen länsstyrelsens inibitionsbeslut, trots att föreläggandet hade de allmänna hänsynsreglerna som stöd för beslut. Domstolen bedömde att det i det enskilda fallet kunde ställas höga krav på vilka åtgärder och försiktighetsmått som krävs för att förebygga, hindra eller motverka skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljö. I detta fall finns analysrapporter och miljöredovisningar från verksamhetsutövaren som visar att det i lakvattnet finns ett antal föroreningar, bland annat metaller. Det bedöms således som en mycket hög risk att lakvattnet kommer att förorena omkringliggande markområden vid fortsatt läckage, varav bygg- och miljöavdelningen bedömer det befogat att använda sig av 26 kap. 26 § miljöbalken.

Övrigt

V&B har tagit upp frågan om att dagvatten belastar lakvattenledningen. Bygg- och miljöavdelningen bedömer att det är en civilrättslig fråga och att V&B kan koppla bort de påkopplade kupolbrunnarna samt stänga det eventuella intaget från

kulverten så att dagvatten inte belastar lakvattenledningen när man säkerställt att dagvatten tar sig in i lakvattenledningen. Om verksamhetsutövaren anser att ledningen skadats av yttre omständigheter så är även det en civilrättslig fråga som får drivas mot den part man anser skyldig till skadan.

Avgift

Enligt miljöbalken 27 kap. 1 § har bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden rätt att ta ut avgift för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, tillhörande föreskrifter samt förordningar inom balkens tillämpningsområde. Kommunfullmäktige har antagit taxa för Värmdö kommuns prövning och tillsyn inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt livsmedelslagen. Av taxan framgår vilken avgift som ska tas ut. Enligt 9 kap. 5 § i förordningen om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken kan beslut om avgift gälla omedelbart även om det överklagas.

Exempel på vad som ingår i handläggningstiden:

- Registrering, komplettering, inläsning och beredning av inkomna ärenden.
- Platsbesök
- Behandling av inkomna handlingar
- Upprättande av skrivelser, rapporter och beslut
- Kontakter med sakkunniga, t.ex. jurister
- Resor (max fyra timmar per platsbesök)

Avgift tas ut i samband med att ärendet avslutas.

Information och upplysningar

Detta beslut kan överklagas till Länsstyrelsen i Stockholms län.

Vid eventuella frågor, funderingar eller synpunkter går det bra att kontakta undertecknad, enklast via e-post.

BYGG- OCH MILJÖAVDELNINGEN

Mine Omrani
Miljöinspektör

Jelinka Hall
Avdelningschef

Bilagor:

1. Fotografier från platsbesök 2018-03-22
2. Åtgärdsplan daterad 2018-01-12
3. Yttrande från Villeroy & Boch 2018-02-23
4. Yttrande från Villeroy & Boch 2018-04-23

Sändlista

Villeroy & Boch Gustavsberg AB

Kopia för kännedom

Björn Fredblad, kontaktperson Villeroy & Boch

bjorn.fredblad@gustavsberg.com

Tillämpliga bestämmelser

2 kap. 1 § miljöbalken (1998:808)

När frågor prövas om tillåtlighet, tillstånd, godkännande och dispens och när sådana villkor prövas som inte avser ersättning samt vid tillsyn enligt denna balk är alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skyldiga att visa att de förpliktelser som följer av detta kapitel iakttas. Detta gäller även den som har bedrivit verksamhet som kan antas ha orsakat skada eller olägenhet för miljön. I detta kapitel avses med åtgärd en sådan åtgärd som inte är av försumbar betydelse i det enskilda fallet.

2 kap. 2 § miljöbalken (1998:808)

Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.

2 kap. 3 § miljöbalken (1998:808)

Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall utföra de skyddsåtgärder, iakttä de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte skall vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Dessa försiktighetsmått skall vidtas så snart det finns skäl att anta att en verksamhet eller åtgärd kan medföra skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön.

2 kap. 7 § miljöbalken (1998:808)

Kraven i 2-5 §§ och 6 § första stycket gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. När det är fråga om en totalförsvarsverksamhet eller en åtgärd som behövs för totalförsvaret, ska vid avvägningen hänsyn tas även till detta förhållande. Trots första stycket ska de krav ställas som behövs för att följa en miljökvalitetsnorm som avses i 5 kap. 2 § första stycket 1. Om det finns ett åtgärdsprogram som har fastställts för att följa normen, ska det vara vägledande för bedömningen av behovet. Vid prövning av tillåtlighet, tillstånd, godkännande eller dispens för en verksamhet eller åtgärd som ger en ökad förorening eller störning och kan antas på ett inte obetydligt sätt bidra till att en miljökvalitetsnorm som avses i 5 kap. 2 § första stycket 1 inte följs, får verksamheten eller åtgärden vid avvägningen enligt första och andra styckena tillåtas om den 1) är förenlig med ett åtgärdsprogram som har fastställts för att följa normen, 2) förenas med villkor om att vidta eller bekosta kompenserande åtgärder som ökar möjligheterna att följa normen i en utsträckning som inte är obetydlig, eller 3) trots att den försvårar möjligheterna att följa miljökvalitetsnormen på kort sikt eller i ett litet geografiskt område, kan antas ge väsentligt ökade förutsättningar att följa normen på längre sikt eller i ett större geografiskt område.

26 kap. 9 § miljöbalken (1998:808)

En tillsynsmyndighet får i det enskilda fallet besluta om de förelägganden och

förbud som behövs för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska följas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas. Förelägganden och förbud får inte begränsa ett beslut eller en dom om tillstånd i ansökningsmål som har rättskraft enligt 24 kap. 1 §. Ett tillståndsbeslut eller en tillståndsdom hindrar dock inte en tillsynsmyndighet från att meddela sådana förelägganden eller förbud som 1) är brådskande och nödvändiga för att undvika att ohälsa eller allvarlig skada på miljön uppkommer, eller 2) gäller säkerhetshöjande åtgärder vid en damm som klassificerats enligt 11 kap. 24 och 25 §§. I fråga om utsläpp av koldioxid, dikväveoxid eller perfluorkolväten som innebär att en verksamhet omfattas av tillståndsplikt enligt lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter, får det inte beslutas förelägganden om begränsning av utsläppen eller förelägganden som genom att reglera använd mängd fossilt bränsle syftar till en begränsning av koldioxidutsläpp. Detta gäller inte förelägganden som i fråga om dikväveoxid eller perfluorkolväten behövs för att hindra betydande lokala föroreningar.

26 kap. 19 § miljöbalken (1998:808)

Den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller påverka miljön skall fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga sådana verkningar. Den som bedriver sådan verksamhet eller vidtar sådan åtgärd skall också genom egna undersökningar eller på annat sätt hålla sig underrättad om verksamhetens eller åtgärdens påverkan på miljön. Den som bedriver sådan verksamhet skall lämna förslag till kontrollprogram eller förbättrande åtgärder till tillsynsmyndigheten, om tillsynsmyndigheten begär det. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om kontrollen.

26 kap. 21 § miljöbalken (1998:808)

Tillsynsmyndigheten får förelägga den som bedriver verksamhet eller vidtar en åtgärd som det finns bestämmelser om i denna balk eller i föreskrifter som meddelats med stöd av balken, att till myndigheten lämna de uppgifter och handlingar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller också för den som annars är skyldig att avhjälpa olägenheter från sådan verksamhet.

26 kap. 22 § miljöbalken (1998:808)

Den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön eller den som annars är skyldig att avhjälpa en olägenhet från sådan verksamhet är skyldig att utföra sådana undersökningar av verksamheten och dess verkningar som behövs för tillsynen. Detsamma gäller den som upplåter en byggnad för bostäder eller för allmänna ändamål, om det finns skäl att anta att byggnadens skick medför olägenheter för människors hälsa. Om det är lämpligare, får tillsynsmyndigheten i stället besluta att en sådan undersökning ska utföras av någon annan och utse någon att göra undersökningen. Om inte annat följer av 22 b § 2, ska den som är skyldig att utföra undersökningen ersätta kostnaderna för en undersökning som någon annan utsetts att göra med det belopp som tillsynsmyndigheten fastställer. Beslut om undersökning får förenas med förbud att överlåta den berörda fastigheten eller annan egendom till dess undersökningen är slutförd.

26 kap. 26 § miljöbalken (1998:808)

En tillsynsmyndighet får bestämma att dess beslut skall gälla omedelbart även om det överklagas.

Schaktsträcka ca 40m. Befintligt cementrör byts ut mot plaströr.

Brunn

30

MILJÖRAPPORT

Textdel för

EKBACKSTIPPEN

2017

Miljörapportens grund del

Anläggningsnummer: 0120-64-003
Fastighetsbeteckning: Gustavsberg 1:457

Miljörapport för år: 2017
Uppgifter om anläggningen

Anläggningsnamn: Ekbackstippen
Kontaktperson: Björn Fredblad
Kommun: Värmdö
Ort där anläggningen finns: Gustavsberg
Huvudbransch¹: 90.341
Övriga branschkoderna:
Kod för farliga ämnen²:
Kod för avgifter³:
Datum för tillstånd:
Tillståndsgivande myndighet:
Tillsynsmyndighet: Värmdö Kommun
Miljöledningssystem: ISO14001

Uppgifter om verksamhetsutövaren

Namn⁴: Villeroy & Boch Gustavsberg AB
Organisationsnummer: 556441-9918
Utdelningsadress: Box 400
Postnummer: 134 29
Ort: Gustavsberg
Telefonnummer: 08-570 391 00

¹ Kod utifrån SNI, kod för process som föranleder provning och kod för provningsskäl, förordningen 1998:940, ändring införd 2008:692 .

² Se bilaga 1 i Handbok 2001:2

³ Se bilaga 5 i Handbok 2001:2

⁴ Här anges den fysiska eller juridiska person som ansvarar för verksamheten. Denne är ofta ett bolag, en kommunal nämnd eller en ekonomisk förening och kan i undantagsfall vara en fysisk person. Verksamhetsutövaren är i allmänhet den som tillsynsmyndigheten kommunicerar med.

Miljörapportens textdel

Beskrivning av verksamheten på Ekbackstippen

Bolagets deponi, Ekbackstippen, ligger i en lerbottnad bergssänka, som successivt fyllts ut med deponimassor.

På deponianläggningen har tidigare tippats porslin- och gipskross, plastavfall, byggavfall, emballage, trädgårdsavfall, schaktmassor, slam från fabrikenas processavlopps-reningsverk samt troligtvis också mindre mängder hushållsavfall från samhället innan området togs i bruk som industrieponi. Deponin är sedan 2008-12-31 stängd och har tätats i enlighet med det beslut som tagits av Länsstyrelsen 2008-11-06.

Länstyrelsen har i beslut daterat 2016-02-11, Dnr 555-44950-2015, godkänt sluttäckningen av Ekbackstippen deponianläggning.

Värmdö Kommun har övertagit tillsynen ifrån länsstyrelsen för den stängda deponin, diarie nr 504-2009-71828.

Avrinningen av regnvatten från deponiområdet sker genom dräneringssystem som övergår i en ca 900 m lång rörledning och avslutningsvis via ett öppet dike ut i Farstaviken. På ett flertal ställen efter rörledningen tillförs närliggande markers ytvatten.

Deponins avrinningsområde för lakvatten är väl avgränsat, varför någon risk för avrinning åt annat håll än genom huvudavloppet ej bedöms föreligga.

För kontroll av eventuell spridning av föroreningar och föroreningsnivån på lakvattnet, finns ett antal provpunkter. Aktiva provpunkter är markerade på karta, bilaga 1.

Någon detaljerad snittprofil över de olika avfallstypernas lokalisering i deponiområdet finns ej.

Ekbackstippen som nu är stängd, tätad och säkrad enligt avslutningsplan kontrolleras för närvarande genom befintligt kontrollprogram..

Skyddsåtgärder som vidtagits under året

Växtlighet (sly) har tagits bort på deponiområdet. Interna rutiner för efterkontroll på deponiområdet utöver befintligt kontrollprogram genomförs kontinuerligt.

Arbete har påbörjats med övertäckning av den s.k. expansionstomten som ligger intill deponin.

Tillbud och störningar

Under vårkanten så pågick en del arbete intill deponin vilket medförde att tyngre fordon framfördes på deponiområdet, inga sättningar har dock noterats vid inspektion.

Framförandet av fordon avbröts genom bolagets kommunikation med markägare/entreprenör.

Ett större område beläget sydost om deponin har av markägaren rensats på jord och växtlighet vilket föranlett att bolagets ena provtagningspunkt för ytvatten intill fått annorlunda ytvattentillströmningar.

I samband med arbete med övertäckning av expansionstomten grävdes en fjärrvärmeledning av (2017-10-17) vilket medförde att grönaktigt vatten fördes ner i närliggande ytvattendike. Det gröna i vattnet är ett ofarligt färgämne. Fjärrvärmeledningen lagades omedelbart.

Provtagning

Provtagare har under året varit Per-Olof Palmér, Anders Nyman, Tomas Yletyinen, Björn Fredblad och Lars Norén, samtliga har gått nödvändig utbildning för provtagare.

Provtagning har utförts enligt kontrollprogram på lakvatten, ytvatten och grundvatten.

Där prover inte tagits under året beror detta på att provplatsen har varit torrlagd.

Resultat av lakvattenkontroll

Lakvattenmängden mäts med hjälp av flödesmätare (skibord) vid provstation L20. Där finns även provtagare installerad för uttag av flödesproportionell provtagning. Mängden lakvatten som dränerat ur deponin har under året varit 10552 m³ vilket är en ökning med ca 2000 m³ i jämförelse med föregående år. Detta beror mycket sannolikt på det arbete som startades med att täcka expansionstomten samt så har nederbörden under hösten 2017 varit relativt hög.

I bilaga 2 redovisas 2017 års mätningar enligt kontrollprogram samt medelvärden för analyserade ämnen.

Bilaga 3 redovisar emissionsrapport genom diagram på utsläppta mängder av analyserade ämnen samt mängden lakvatten från deponin.

Förbättringsarbeten

Täckning av expansionstomten påbörjad vilket syftar till att minimera lakvattnets påverkan på närliggande miljö då vattnet från detta område också kommer att föras ner i sedan tidigare anlagd rörledning.

Stängning och avslutningsarbete

Under december 2008 stängdes Ekbackstippen för tillförsel av avfall.

En avslutningsplan har godkänts av Länsstyrelsen i Stockholms Län den 6 november 2008. Tätning och täckning enligt avslutnings plan genomfördes under 2012 och 2013. Länsstyrelsen genomförde inspektion av arbetet 2013-10-10.

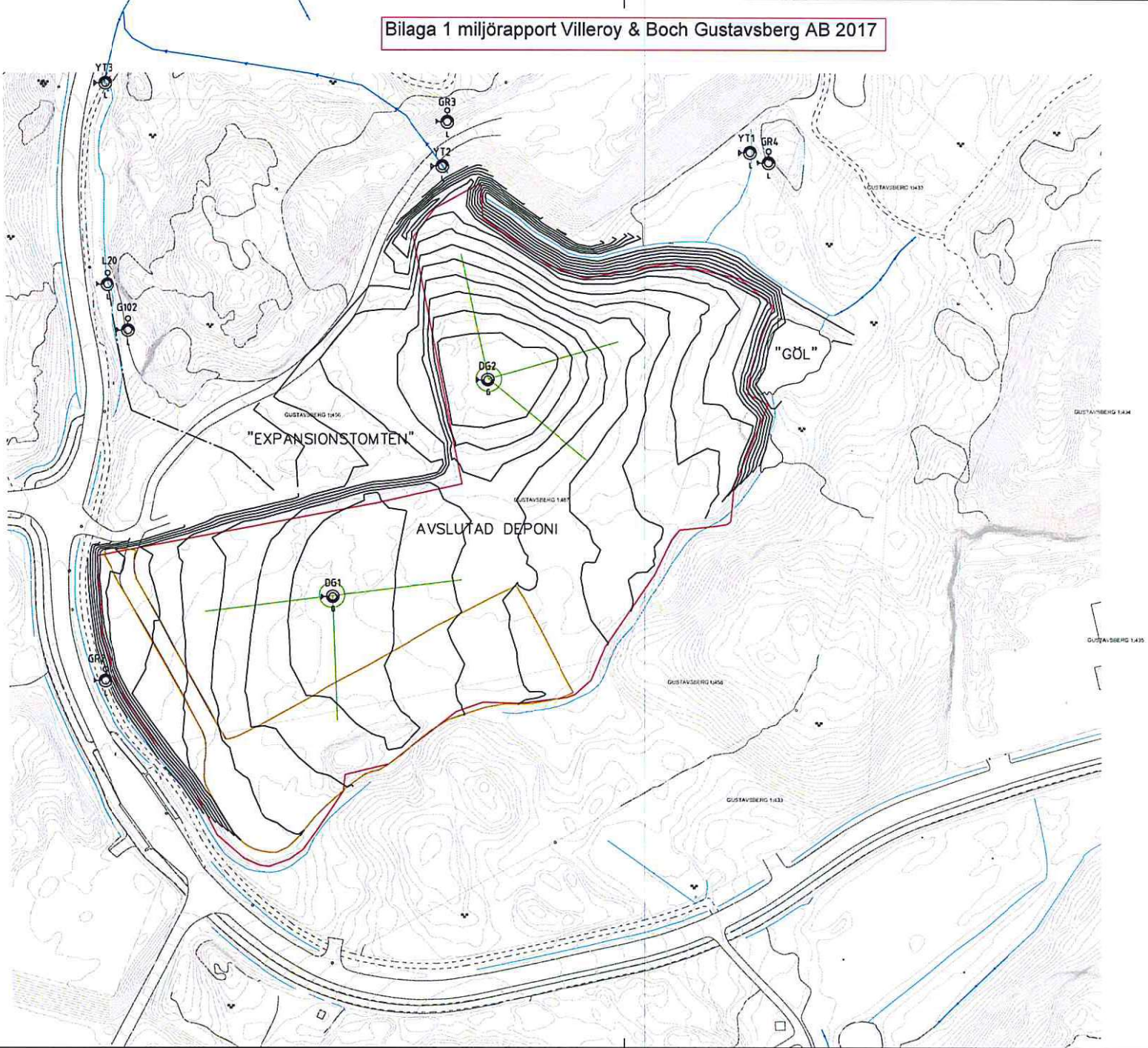
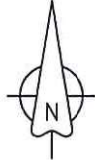
Länsstyrelsen har godkänt sluttäckningen i sin helhet Diare nr 555-44950-2015.

Gustavsberg den 12/3 - 2018

Katharina Klotz

Villeroy & Boch-Gustavsberg AB

Bilaga 1 miljörapport Villeroy & Boch Gustavsberg AB 2017

- FÖRKLARING**
- Avfallsets utbredning
 - Gasdränning
 - Nivåkurvor sluttäckning (ekvidistans 0,5m)
 - Körytor
 - Dike - ungefärligt läge
 - - - Lakvattenledning
- Redovisade mätpunkter - ungefärligt läge
Beteckningar enligt SGF/BGS beteckningssystem, version 20012

Primärkartan, Värmdö kommun (2014-06-09)

Koordinatsystem: Sweref 99 18 00
Höjdsystem: RH 2000

BET	ANT	ÄNDRING	AVSER	DATUM	SGN

EKBACKENS INDUSTRIDEPONI

VILLEROY & BOCH GUSTAVSBERG AB
Box 104
SE-181 80 Gustavsberg
Tel. 08 590 90 00
Fax 08 590 90 00

FAVEO FÄRVED PROJEKTLEDNING AB
FAVEO AB
SE-181 80 Gustavsberg
Tel. 08 590 90 00
Fax 08 590 90 00

PROJEKTNUMMER	DRÖMMEKONTRAKT	DRÖMMEKONTRAKT
4.803	JE	JE
Datum	2015-04-20	GN

Mätpunkter
Kontrollprogram efterbehandlingsfas
Ekbackstippen

ANSÖKAN	PROJEKT	BLAD
1756	BILAGA 1	01
131	11500	

XREF_KONTROLLPROGRAM 2014-08-23 16:59
 _MODELLKONTROLLPROGRAM_FTTERBEHANDLINGSPAS 2014-08-23 17:04
 _MODELLKONTROLLPROGRAM_FT 2014-08-23 13:29

G:\AS-852_P\1031\PROJEKTBILAGOR\BILAGA 1\AVSLUTAD DEPONI - LAKVATTENLEDNING_3_TJENKVAERTIDIG KONTROLLPROGRAM EFTERBEHANDLINGSPAS.DWG JAAVA LEJOP

Provtagningar Ekbackstippen

Bilaga 2 miljörapport Villeroy & Boch Gustavsberg 2017

Provpunkt och provtyp	Datum	Datum	Medelvärde
YT1 Ytvatten	2017-05-15		
Temp vid provtagning	6	6	
Konduktivitet 25°C mS/m	25,4	25,4	
PH	7,4	7,4	
Kväve (N) mg/l	1,2	1,2	
Fosfor (P) mg/l	0,063	0,063	
Arsenik (As) ug/l	0,62	0,62	
Bly (Pb) ug/l	0,75	0,75	
Kadmium (Cd) ug/l	0,03	0,03	
Kobolt (Co) ug/l	1	1	
Koppar (Cu)ug/l	2,7	2,7	
Krom (Cr) ug/l	1,9	1,9	
Nickel (Ni) ug/l	11	11	
Vanadin (V) ug/l	2,1	2,1	
Zink (Zn) ug/l	7,2	7,2	
Barium (Ba) ug/l	11	11	
Strontium (Sr) ug/l	63	63	
Sulfat, SO4 mg/l	41	41	
Provpunkt och provtyp	Datum	Datum	Medelvärde
YT2 Ytvatten	2017-05-15	2017-10-31	
Temp vid provtagning	10	6	
Konduktivitet 25°C mS/m	135	112	123,5
PH	7,8	6,8	7,3
Kväve (N) mg/l	0,61	0,75	0,68
Fosfor (P) mg/l	0,015	0,018	0,017
Arsenik (As) ug/l	0,73	3	1,87
Bly (Pb) ug/l	1,8	7,4	4,6
Kadmium (Cd) ug/l	0,18	0,49	0,335
Kobolt (Co) ug/l	26	89	57,5
Koppar (Cu)ug/l	1,7	3,5	2,6
Krom (Cr) ug/l	0,5	0,5	0,5
Nickel (Ni) ug/l	120	390	255
Vanadin (V) ug/l	0,5	0,5	0,5
Zink (Zn) ug/l	160	430	295
Barium (Ba) ug/l	52	29	40,5
Strontium (Sr) ug/l	480	280	380
Sulfat, SO4 mg/l	430	590	510

Provtagningar Ekbackstippen

Bilaga 2 miljörapport Villeroy & Boch Gustavsberg 2017

Provpunkt och provtyp	Datum	Datum	Medelvärde
G102, Grundvatten	2017-05-15	2017-10-31	
Temp vid provtagning	9	8	
Konduktivitet 25°C mS/m	90,9	99,7	95,3
PH	7,4	7,4	7,4
Kväve (N) mg/l	0,71	0,36	0,5
Fosfor (P) mg/l	0,025	0,024	0,025
Arsenik (As) filt ug/l	0,2	0,16	0,2
Bly (pb) filt ug/l	0,02	0,02	0,0
Kadmium (Cd) filt ug/l	0,01	0,01	0,01
Kobolt (Co) filt ug/l	0,04	0,091	0,1
Koppar (Cu) filt ug/l	1,6	0,066	0,8
Krom (Cr) filt ug/l	0,05	0,12	0,1
Nickel (Ni) filt ug/l	1,2	1,5	1,4
Vanadin (V) filt ug/l	0,056	0,05	0,1
Zink (Zn) filt ug/l	5,2	11	8,1
Barium (Ba) filt ug/l	33	33	33,0
Strontium (Sr) ug/l	340	380	360,0
Kalcium (Ca) mg/l	150	160	155,0
Sulfat, SO4 mg/l	580	290	435,0

Provpunkt och provtyp	Datum	Datum	Medelvärde
GR2, Grundvatten	2017-05-15	2017-10-31	
Temp vid provtagning	8	8	
Konduktivitet 25°C mS/m	166	183	174,5
PH	6,9	7	7,0
Kväve (N) mg/l	1,9	1,9	1,9
Fosfor (P) mg/l	0,036	0,074	0,055
Arsenik (As) filt ug/l	0,38	0,32	0,4
Bly (pb) filt ug/l	0,065	0,06	0,1
Kadmium (Cd) filt ug/l	0,12	0,15	0,14
Kobolt (Co) filt ug/l	5,5	5,3	5,4
Koppar (Cu) filt ug/l	6,5	5,7	6,1
Krom (Cr) filt ug/l	0,11	0,11	0,1
Nickel (Ni) filt ug/l	9,6	1,5	5,6
Vanadin (V) filt ug/l	0,2	0,05	0,1
Zink (Zn) filt ug/l	35	66	50,5
Barium (Ba) filt ug/l	45	46	45,5
Strontium (Sr) ug/l	810	980	895,0
Kalcium (Ca) mg/l	310	340	325,0
Sulfat, SO4 mg/l	330	410	370,0

Provtagningar Ekbackstippen

Bilaga 2 miljörapport Villeroy & Boch Gustavsberg 2017

Provpunkt och provtyp	Datum	Datum	Medelvärde
GR3, Grundvatten	2017-05-15	2017-10-31	
Temp vid provtagning	10	8	
Konduktivitet 25°C mS/m	73,7	37,4	55,6
PH	7,4	7,3	7,4
Kväve (N) mg/l	0,3	0,82	0,6
Fosfor (P) mg/l	0,086	0,039	0,063
Arsenik (As) filt ug/l	0,32	0,36	0,3
Bly (pb) filt ug/l	0,024	0,34	0,2
Kadmium (Cd) filt ug/l	0,019	0,017	0,02
Kobolt (Co) filt ug/l	0,21	0,24	0,2
Koppar (Cu) filt ug/l	2,9	6,4	4,7
Krom (Cr) filt ug/l	0,058	0,53	0,3
Nickel (Ni) filt ug/l	2	4,3	3,2
Vanadin (V) filt ug/l	0,34	0,58	0,5
Zink (Zn) filt ug/l	3,1	6,3	4,7
Barium (Ba) filt ug/l	38	22	30,0
Strontium (Sr) ug/l	180	100	140,0
Kalcium (Ca) mg/l	140	57	98,5
Sulfat, SO4 mg/l	110	50	80,0

Provpunkt och provtyp	Datum	Datum	Medelvärde
GR4, Grundvatten*	2017-05-15	2017-10-31	
Temp vid provtagning	10	8	
Konduktivitet 25°C mS/m	118	22,5	70,3
PH	5	5	5,0
Kväve (N) mg/l	0,78	0,57	0,7
Fosfor (P) mg/l	0,35	0,016	0,183
Arsenik (As) filt ug/l	2,3	0,36	1,3
Bly (pb) filt ug/l	17	22	19,5
Kadmium (Cd) filt ug/l	3,5	1,2	2,35
Kobolt (Co) filt ug/l	290	83	186,5
Koppar (Cu) filt ug/l	28	11	19,5
Krom (Cr) filt ug/l	0,44	0,27	0,4
Nickel (Ni) filt ug/l	1500	370	935,0
Vanadin (V) filt ug/l	0,16	0,05	0,1
Zink (Zn) filt ug/l	870	320	595,0
Barium (Ba) filt ug/l	22	28	25,0
Strontium (Sr) ug/l	450	79	264,5
Kalcium (Ca) mg/l	170	15	92,5
Sulfat, SO4 mg/l	640	94	367,0

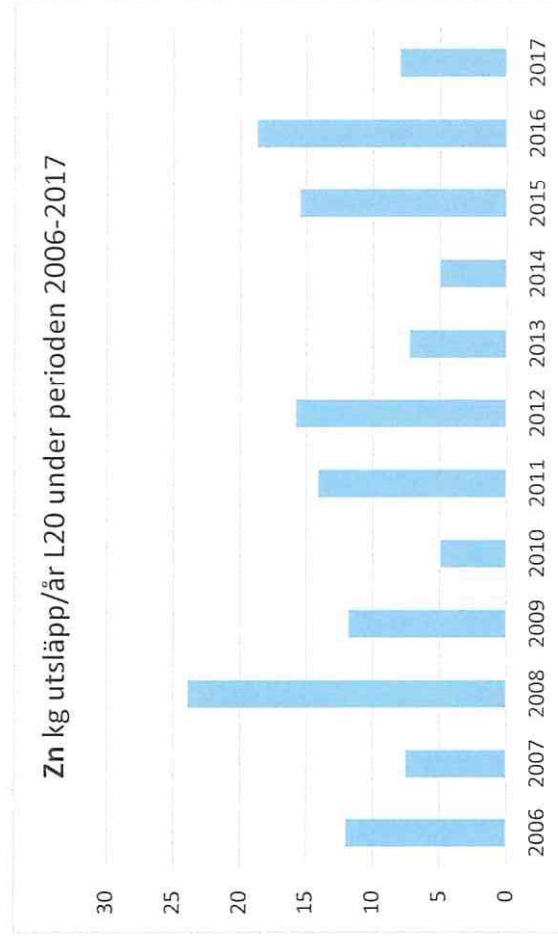
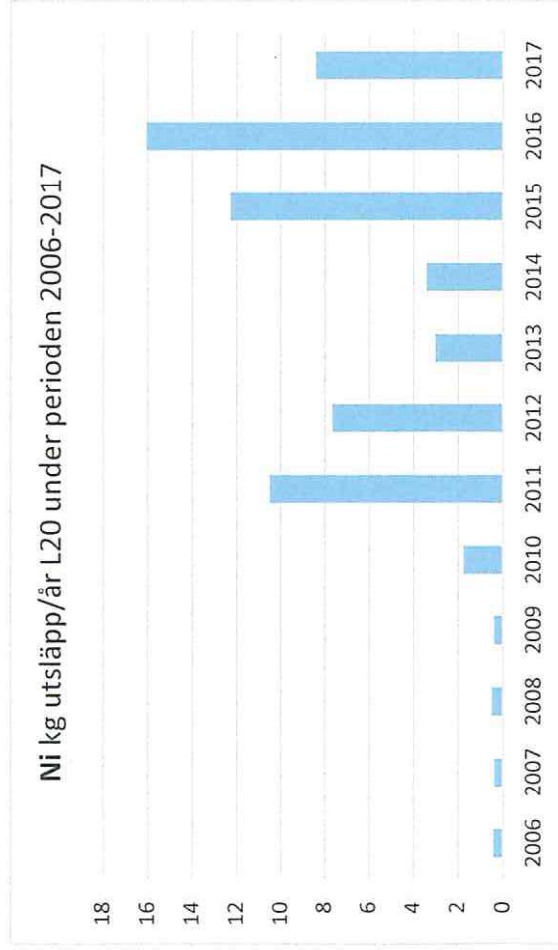
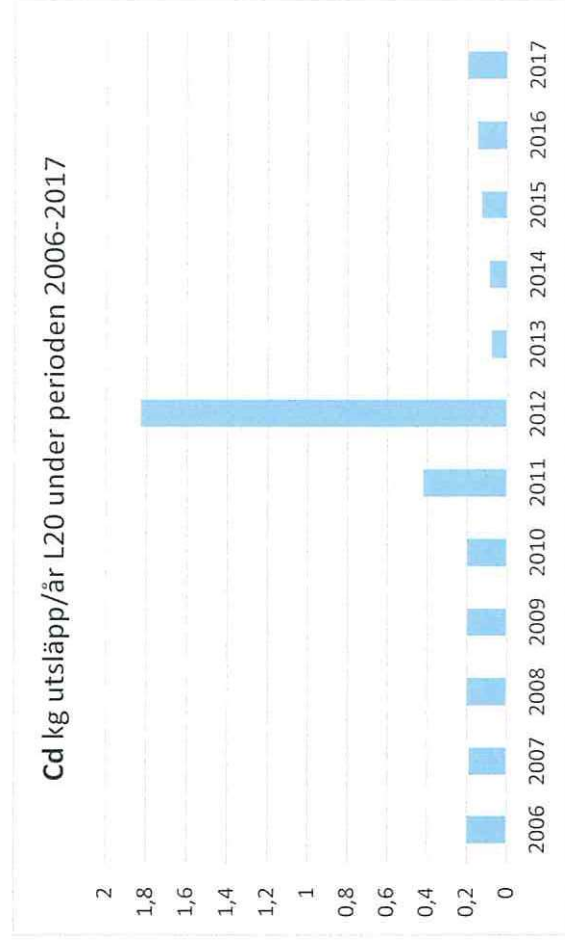
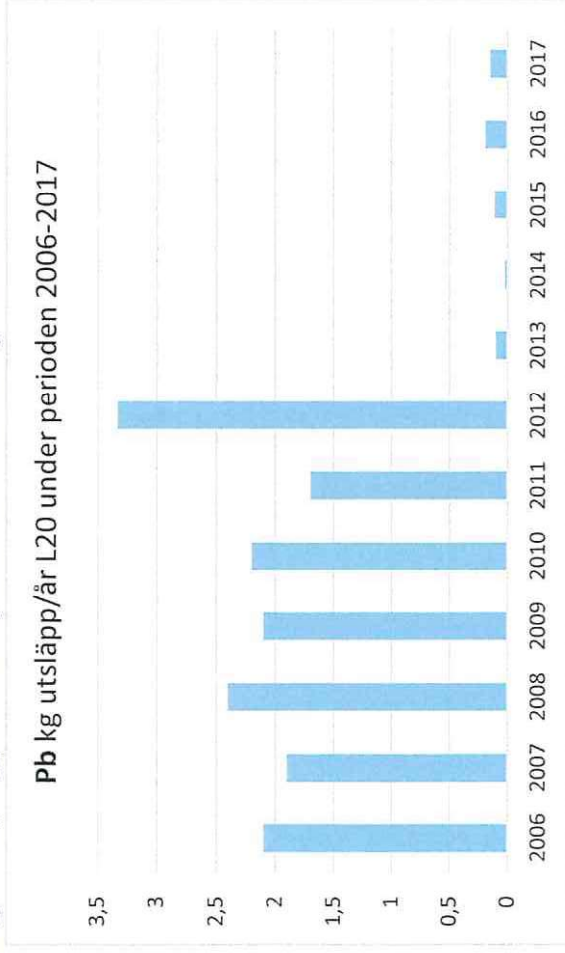
* Referensrör för grundvatten, ej påverkat av deponivatten

Provtagningar Ekbackstippen

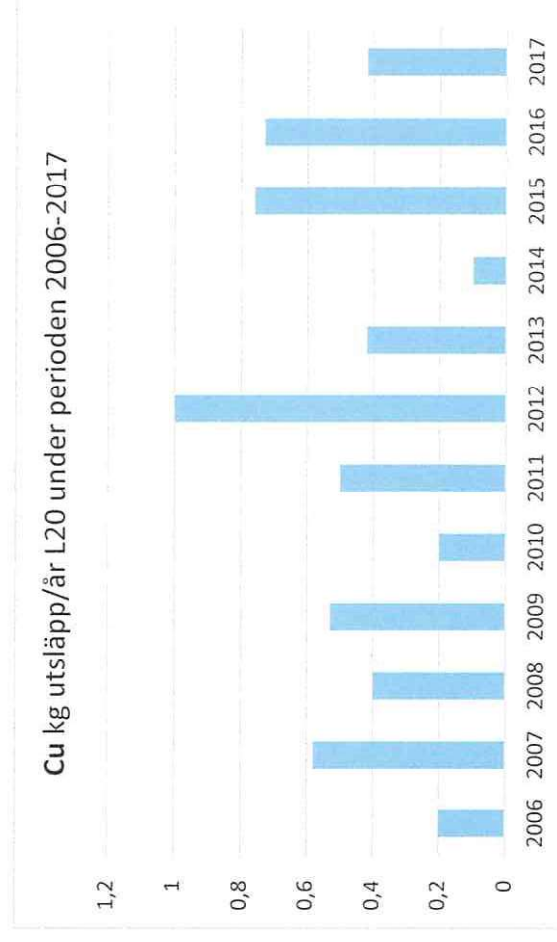
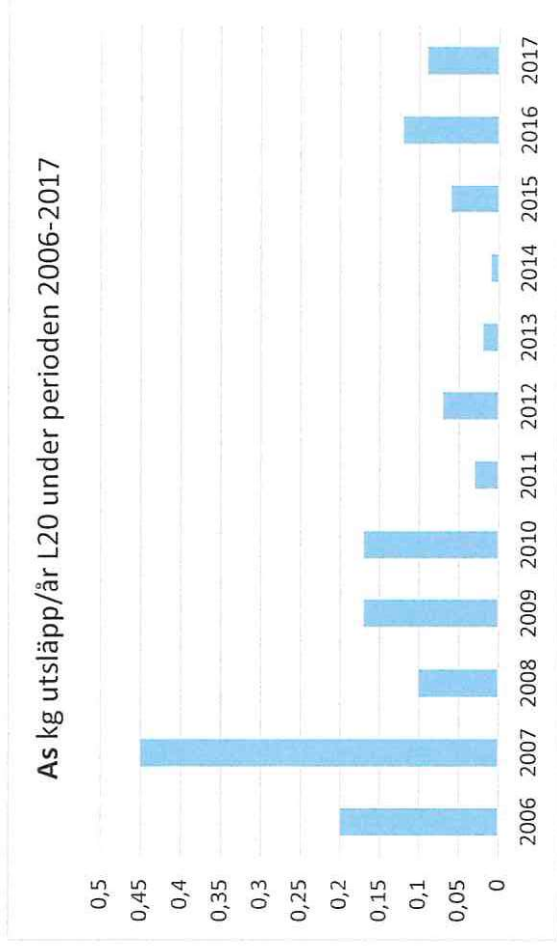
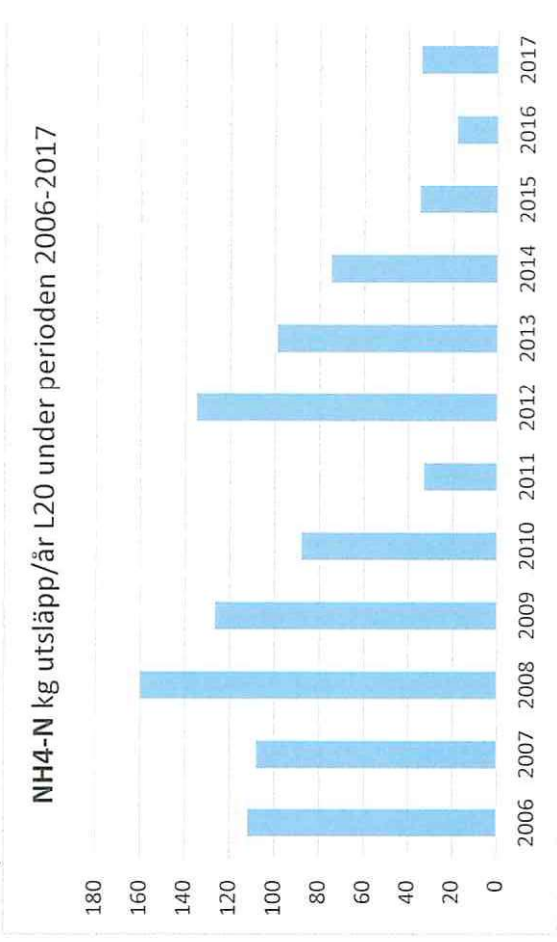
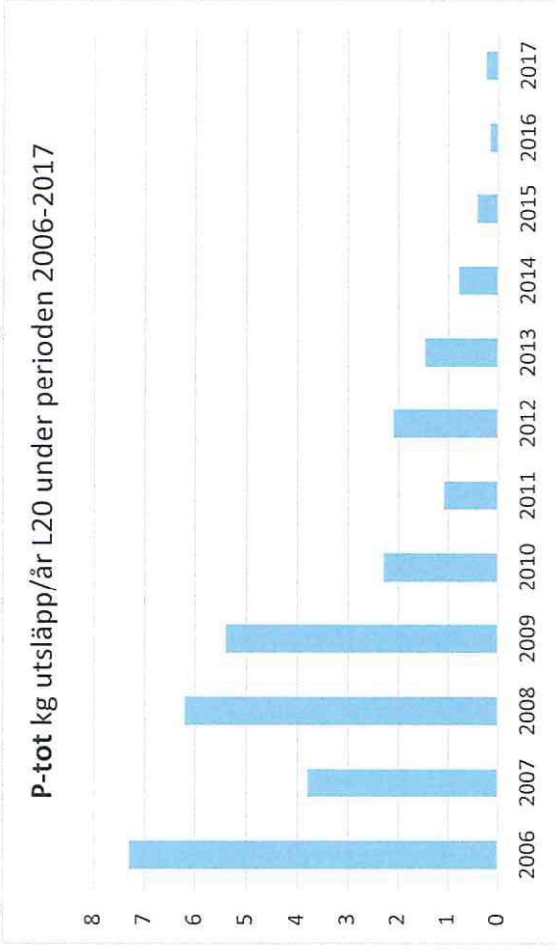
Bilaga 2 miljörapport Villeroy & Boch Gustavsberg 2017

Provpunkt och provtyp	Datum	Datum	Datum	Datum	Medelvärde
L20, Lakvatten	2017-03-27	2017-05-15	2017-06-26	2017-10-31	
Temp vid provtagning	4	8	11	6	7,3
Konduktivitet 25°C mS/m	297	281	292	289	289,8
PH	7,2	6,9	7,2	7,4	7,18
TOC mg/l	7,8	7,5	7,3	8,5	7,8
Kväve (N) mg/l	3,7	3,7	3,8	4,7	4,0
Fosfor (P) mg/l	0,025	0,023	0,022	0,024	0,024
Ammoniumkväve (NH4-N) mg/l	3,2	3,7	2,9	4,9	3,7
Sulfat, SO4 mg/l	1400	1400	1500	1600	1475,0
Klorid (Cl) mg/l	83	75	82	52	73,0
Bly (Pb) ug/l	11	18	25	4,3	14,6
Kadmium (Cd) ug/l	4,9	6,8	8,6	2,2	5,6
Koppar (Cu)ug/l	3,7	63	78	13	39,4
Krom (Cr) ug/l	0,5	2,5	0,74	0,5	1,1
Kvicksilver (Hg) ug/l	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Nickel (Ni) ug/l	560	1000	1400	230	797,5
Zink (Zn) ng/l	750	650	1300	340	760,0
Arsenik (As) ug/l	4,7	16	13	2	8,9
Barium (Ba) mg/l	0,03	0,04	0,04	0,04	0,038
Kobolt (Co) ug/l	130	240	330	57	189,3
Vanadin (V) ug/l	0,5	0,5	0,85	0,5	0,6
Strontium (Sr) ug/l	2100	2500	3400	3400	2850,0

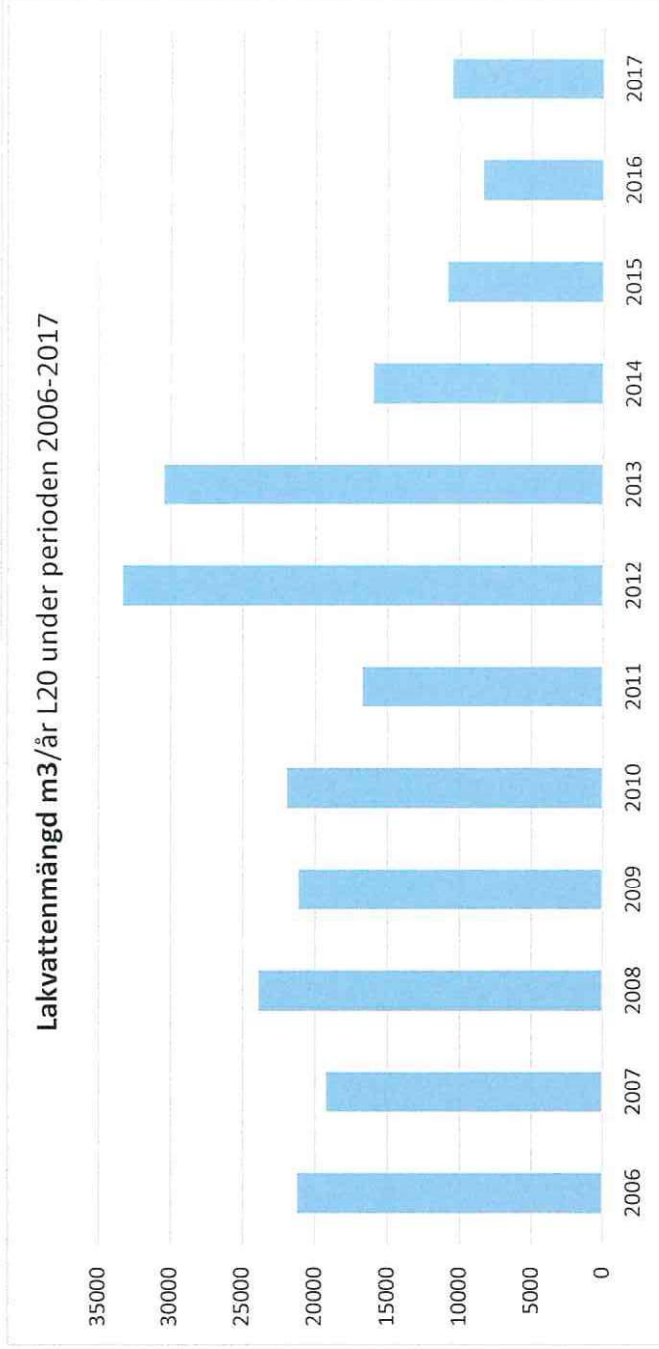
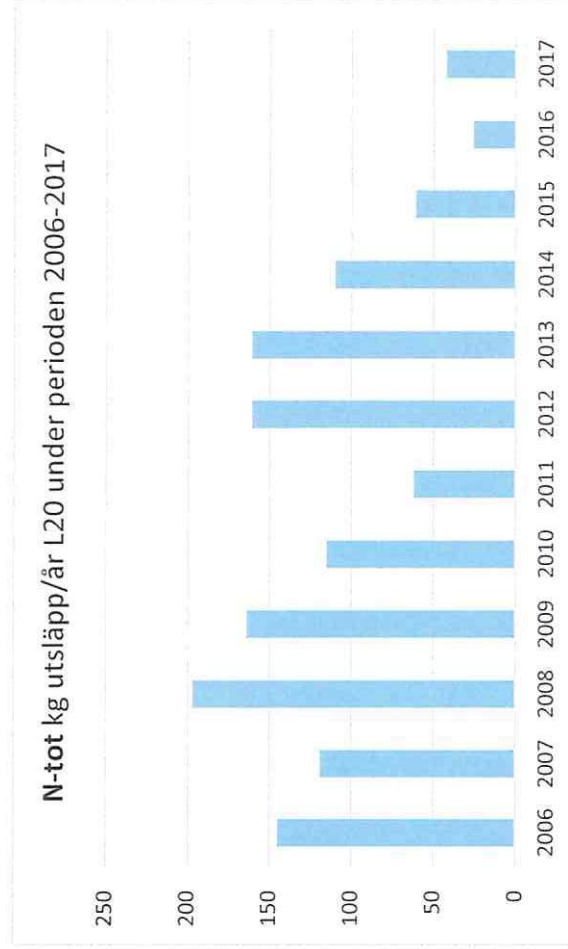
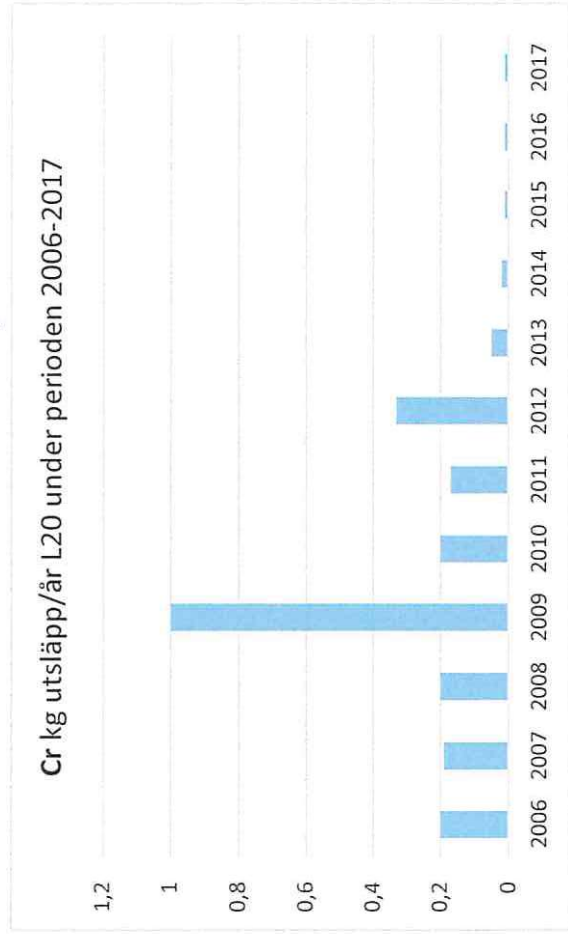
Bilaga 3 Miljörapport Villeroy & Boch Gustavsberg AB 2017

Bilaga 3 Miljörapport Villeroy & Boch Gustavsberg AB 2017

Bilaga 3 Miljörapport Villeroy & Boch Gustavsberg AB 2017

MANNHEIMER SWARTLING

Värmdö kommun
Att: Mine Omrani
Bygg- och miljöavdelningen
134 81 Gustavsberg

MED E-POST

Stockholm den 23 april 2018

Ang. Bygg- och miljöavdelningens förslag till beslut MIL.2018.684

Vi företräder Villeroy & Boch Gustavsberg AB ("V&B") och anför följande med anledning av Bygg- och miljöavdelningens tjänsteskrivelse 2018-04-04 med förslag till beslut.

I tjänsteskrivelsen föreslås att Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämnden ska besluta att

1. förelägga V&B att förhindra att lakvatten från den del av verksamhetens lakvattenledning som går under Idrottsvägen förorenar omkringliggande mark och vatten, se översiktskarta.
2. vald åtgärd enligt punkt 1 ska inkomma till bygg- och miljöavdelningen senast 3 veckor efter att beslutet vunnit laga kraft.
3. förelägga V&B att inkomma med provtagningsplan av intilliggande markområden dit lakvatten har läckt ut. Provtagningsplanen ska även innehålla lämpliga parametrar att provta.
4. åtgärderna i punkt 1 ska vara färdigställda senast två månader efter att beslutet vunnit laga kraft.
5. provtagningsplan enligt punkt 3 ska inkomma till bygg- och miljöavdelningen senast tre månader efter att beslutet vunnit laga kraft.
6. beslutet gäller omedelbart även om det överklagas.

I tjänsteskrivelsen anges bl.a. att V&B från mitten av 1960-talet använt Ekbackens deponi för avfall från den egna verksamheten, att lakvatten som uppkommer i deponin leds bort i en ca 900 m lång ledning med utlopp i Farstaviken, att det inte framkommit att det är någon annan än V&B som anlagt lakvattenledningen, att V&B är verksamhetsutövare för lakvattenledningen och att V&B därför är ansvarigt för det utgående vattnet och föroreningar som kan uppkomma av det pågående läckaget.

V&B anser att Bygg- och miljönämnden gjort felaktiga antaganden och dragit felaktiga slutsatser ifråga om vem som är verksamhetsutövare av lakvattenledningen och därmed rätt adressat för den typ av föreläggande som nu övervägs. I den delen anför V&B följande.

Det är korrekt att Ekbacksdeponin använts för produktionsavfall från Gustavsbergfabrikerna sedan mitten av 1960-talet och att lakvatten från deponin avleds via ledning och dike till Farstaviken. Fram till år 1991 bedrevs verksamheten vid Gustavsbergfabrikerna av AB Gustavsberg (556001-6213) som också ägde all fast egendom i området, bland annat marken där Ekbacksdeponin är belägen liksom marken mellan Ekbacksdeponin och Farstaviken (fastigheten Gustavsberg 1:7) där lakvattenledningen och diket är belägna. Lakvattenledningen och diket anlades av AB Gustavsberg före 1991 och dessa anläggningar blev då en del av den fasta egendomen (fastighetstillhörighet). Lakvattenledningen och diket kom därmed att tillhöra den fasta egendomen. Det innebär som utgångspunkt att den som äger den fasta egendomen också äger lakvattenledningen och diket.

År 1991 delades bruksverksamheten i Gustavsberg upp i ett antal bolag, bland annat överfördes verksamheten hänförlig till sanitetsporslinsfabriken och Ekbacksdeponin till ett bolag som fick namnet AB Gustavsberg VVS AB (556285-3584). Den fasta egendomen, med något undantag, låg dock kvar i AB Gustavsberg som blev ett renodlat fastighetsbolag och bytte namn till Gustavsberg Fastigheter AB. Ett av undantagen rörde marken vid Ekbacksdeponin som genom avstyckning bildade en ny fastighet ("**deponifastigheten**") (Gustavsberg 1:52) som överläts till AB Gustavsberg VVS AB. Såvitt V&B kunnat finna gjordes vid bildandet av deponifastigheten inte några förordnanden av innebörd att lakvattenledningen skulle höra till fastigheten Gustavsberg 1:52.

På senare tid har området runt Ekbacksdeponin exploaterats och det är möjligt att det i samband med detta gjorts olika fastighetsrättsliga dispositioner som haft betydelse för vem som ska anses vara ägare av ledningen/diket. V&B saknar dock kännedom om sådana fastighetsrättsliga dispositioner. Den omständighet att ledningen/diket används för avledning av dagvatten från stora markområden indikerar att ledningen/diket har en funktion som är gemensam för flera fastigheter.

AB Gustavsberg Fastigheter (556001-6213) har bytt firma till JM Värmdöstrand och har därefter fusionerats in i JM AB ("**JM**"). Genom fusionen har JM övertagit samtliga tillgångar, rättigheter och skyldigheter hänförliga till AB Gustavsberg Fastigheter.

Av den fastighetsrättsliga redogörelsen ovan anser V&B att man kan dra slutsatsen att den aktuella lakvattenledningen har anlagts av JM (före 1991) som också är ägare av ledningen (i egenskap av ägare av fastigheten Gustavsberg 1:7). Slutsatsen rörande ägarskapet görs med förbehåll för eventuella fastighetsrättsliga dispositioner på senare tid i samband med områdets exploatering.

Miljörättsligt innebär det ovannämnda att V&B:s utsläpp av lakvatten sker i anslutningspunkten till ledningen strax nedströms Ekbacksdeponin och att det därefter är ledningens ägare (JM) som svarar för det samlade utsläppet av vatten från ledningen/diket till Farstaviken. Det är också ledningens ägare som svarar för ledningens underhåll och förvaltning så att läckage via ledningen etc. inte medför risk för människors hälsa eller miljön. Det är alltså ledningens ägare (JM) som är miljörettslig verksamhetsutövare för ledningen och därmed rätt adressat för den typ av föreläggande som nu övervägs.

V&B är alltså inte rätt adressat för föreläggandet som i förhållande till V&B saknar rättslig grund. Den omständighet att tjänstemän vid V&B i början av året inledde dialog med bygg- och miljökontoret rörande konkreta åtgärder mot läckaget föranleder ingen annan bedömning. Redan i februari 2018 klargjorde V&B sin rättsliga inställning i frågan.

V&B motsätter sig sammanfattningsvis att beslut meddelas enligt förslaget i tjänsteskrivelsen. När det gäller punkterna 3 och 5 i förslaget, att V&B ska ta prover på utläckt vatten, vill V&B tillägga att det är fråga om ett samlat dagvatten från flera fastigheter varför det inte är rimligt att rikta denna typ av krav mot enbart en av de verksamheter som släpper ut vatten till ledningen.

V&B emotser en fortsatt dialog i ärendet.

Per Molander
(enligt uppdrag)

Joanna Romgård
(enligt uppdrag)